

Inhoudsopgave | DEEL 1

Voorwoord	9
Een woord van dank	11
De auteurs	11
Verantwoording	12
Leeswijzer bij deel 1	13
Hoofstuk 1: Therapeutische tuinen	15
A. Historiek	15
① Mythisch: de oudheid, waar de mens langzaam maar zeker terrein wint op de natuur!	15
② De middeleeuwen	17
③ Evoluties vanaf het jaar 1000	18
④ Nieuwe inzichten vanaf de 14 ^{de} eeuw	19
⑤ Gezondheidszorg in de 18 ^{de} en 19 ^{de} eeuw	20
⑥ Ontstaan van de therapeutische tuin en het gebruik ervan als middel in de therapie	21
⑦ Grote veranderingen in de 19 ^{de} eeuw: het paviljoenhospitaal	23
⑧ Vernieuwingen in instellingen voor chronische patiënten vanaf eind 19 ^{de} eeuw	25
⑨ Ergotherapie en de mogelijkheden van therapeutisch groen	26
⑩ De situatie in Vlaanderen	27
B. Filosofie	29
① Een filosofische blik op therapeutische tuinen	29
② De symboliek van een tuin	30
③ De therapeutische tuin als thuis	31
④ De therapeutische tuin als helende plaats	32
⑤ De therapeutische tuin: een kleine en haalbare utopie	33
C. Definitie van een therapeutische tuin	34
① Het bereiken van welbepaalde doelstellingen	34
② Mensen met een zorgnood	35
③ Het ontwerp is een participatief proces	36

Hoofdstuk 2: Therapeutische tuinen binnen de ouderenzorg	38
A. Diverse locaties: van thuissituatie tot residentiële ouderenzorg	38
B. Ouder worden: groenbeleving en tuingebruik	41
① Normaal verouderingsproces	41
② Dementie: lichamelijke en geestelijke veranderingen	44
C. Meerwaarde van groen binnen de ouderenzorg: onderzoek	48
① Algemeen	48
② Onderzoek: effecten van groen binnen de residentiële ouderenzorg	50
D. Groen en residentiële ouderenzorg	55
① Groen binnen de residentiële ouderenzorg is een samenspel tussen 'doing' en 'being'	55
② Schematische voorstelling van 'Groen en residentiële ouderenzorg'	57
③ Het schema verklaard	58
Bijlage	64
Theorieën 'Groen en gezondheid'	64

Inhoudsopgave deel 2

Leeswijzer bij deel 2	77
Hoofdstuk 1: Het participatief proces als basis	79
A. Stappenplan bij de creatie van een therapeutische tuin	79
B. Hoe ouderen betrekken bij het participatieproces?	83
1. Waarom ouderenparticipatie	83
2. De participatievorm	84
3. De ouderen informeren en bevragen tijdens de analysefase	84
4. Via vertegenwoordigers de bewoners mee betrekken bij het ontwerpproces en de diverse plannen	85
Hoofdstuk 2: Het ontwerpproces van een therapeutische tuin	87
A. Algemene ontwerprichtlijnen	87
B. De ontwerprichtlijnen toegepast binnen de ouderenzorg	87
1. Inrichting	88
2. Paden	90
3. Zitplaatsen	92
4. Andere nutsvoorzieningen	94
5. Beplanting	96
Hoofdstuk 3: Beplanting voor de therapeutische tuin in de ouderenzorg	98
A. Algemeen	98
1. Seizoensgebonden beplanting	98
2. Eenjarige planten als visuele prikkel	100
3. Geurende planten en kruiden	100
4. Planten om te voelen	101
5. Groenten en fruit	102
6. Snijbloemen	103
7. Planten voor groenactiviteiten	105
8. Planten die vogels/vlinders aantrekken	105
9. Te mijden planten in de tuin	106

B. Beplanting voor bewoners met dementie	110
① Planten die de zintuigen prikkelen	111
② Herkenbare planten met een reminiscentie aspect	115
③ Seizoensgebonden beplanting	116
④ Planten voor ruimtelijke oriëntatie	118
⑤ Beplanting die de tuin 's nachts aantrekkelijk maakt	119
Hoofdstuk 4: Therapeutisch groen voor balkon, groendak, gevel en binnenruimten	120
A. Transitzones: balkon, groendak en gevel	120
① Balkon en dakterras	120
② Groendak en daktuin	125
③ Gevel	128
B. Groen binnen: kamerplanten in de ouderenzorg	129
① Algemeen	129
② Binnentuin of wintertuin	130
③ Plantenwand, een nieuw concept	131
④ Gezellige zithoeken door ruimtedelers	132
⑤ Invloed van kamerplanten	133
⑥ Een beter binnenklimaat	133
⑦ Mogelijke risico's van kamerplanten	133
⑧ Eisen van kamerplanten op vlak van standplaats	135
⑨ Ziekten en plagen bij kamerplanten	136
⑩ Onderhoud van kamerplanten	136
⑪ Geschikte kamerplanten	137
⑫ Groenactiviteiten	138
⑬ Artificieel groen	139
Hoofdstuk 5: Controle- en evaluatie-instrumenten voor de therapeutische tuin	140
A. Controle van het ontwerp en de inrichting	140
B. Evaluatie van het gebruik van de tuin	145
Bijlagen	148
A. Uitgewerkt participatieplan	148
① Waarom?	148
② Wie?	148
③ Hoe?	150
④ Waar?	150
⑤ Wanneer?	150

B. Bevragingsmethodieken voor bewoners met dementie	151
① Het semigestructureerd interview	151
② Observatie van de praktijk	153
③ Wensboom	153
C. Stappenplan bij de creatie van een therapeutische tuin: van het eerste idee tot de ingebruikname.	155
① Schema	155
② Een woordje uitleg over het stappenplan	156
③ Stap voor stap verklaard	157
D. Tips bij het bepalen van doelstellingen en constructies	163
Bronnenlijst	166